

מאוצרות הפרשה

וירא אליו ה' באלוני ממרא (יח, א)

פירש רש"י הוא שנתן לו עצה על המילה לפיכך נגלה עליו בחלקו. והנה כל המפרשים ז"ל הקשו דאך יתכן לומר דצדיק גדול אברהם אבינו ע"ה אשר עמד בעשרה נסיונות יטול עצה אם יקיים מצות בוראו או לא, ויש לפרש דהענין כך הוא דכשנימול אברהם היה הדם שותת מאין הפגות, ונתן לו ממרא עצה על המילה, רצה לומר אבקת עפר שמתהווה מן עין ישן שנרקב, ונקראת עצה, זאת נתן לו ממרא לתרופה על המילה לעצור את הדם ולרפאות את מקום החתך כמו שעושים כן עוד גם היום שמפורין אבק כזה בתינוק לאחר שנימול. (גן רוה)

והנה שלשה אנשים ניצבים עליו (יח, ב)

בספר "ושלל לא יחסר" מביא הארה בשם רבי משה אהרן רוזנטל, רב שכונת רוממה. הפרשה מתחילה במעשה גדול של הכנסת אורחים, ומסיימת במעשה גדול, פרשת העקידה. בשני מעשים אלו לא היה בכלל מעשה טוב בפועל, אלא רק רצון וכוונת הלב לעשות טוב – שהרי לא היתה בפועל הכנסת אורחים, כי המלאכים רק "נראו כאוכלים", ובפועל הכל נשרף! ועוד, וכי מלאך צריך לאכול או מים לרחוץ רגליו, ובפועל אין כאן שום "מקבל" שיפיק תועלת מהעניין. אלא, ש"רחמנא ליבא בעי", וכאן היה רצון וכוונה טובה להכניס אורחים, וזהו רצונו יתברך. כך גם בענין העקידה, אמת, איש לא נשרף על גבי המזבח, אלא היה כאן רצון לקיים את רצון ה' במסירות נפש, ואת ליבו הקריב לבוראו, הרי זו עקידה לתפארת. (מדשן ביתך)

וירא וירץ לקראתם מפתח האהל (יח – ב)

שואל רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "אדרת אליהו", לכאורה המילה "וירא" מיותרת, שהרי כבר נאמר בתחילת הפרשה "וירא והנה שלשה אנשים?" ומתרץ על פי מה שכתב רבנו האלישיך הקדוש, כי כאשר הבחין אברהם לפתע בשלושת המלאכים הניצבים לפניו, תמה בליבו כיצד זה יתכן שרק עתה הבחין בהם, כך בפתע פתאום, הלא רגע לפני כן הביט למרחב ולא ראה שום נפש חיה במלא האופק. בהכרח, הבין אברהם, כי אחת מן השתים: או שקלי מרוץ הם, או שמדובר במלאכי עליון. ולפי זה, הסביר רבנו ה"בן איש חי", אברהם אבינו איש החסד חשש כי כשם שהתגלו לפניו בפתע כהרף עין, כך גם עלולים הם להעלם מעם פניו בפתאומיות, ומפני חיבתו המיוחדת למצות הכנסת אורחים, רץ לקראתם כל העת בעיניים פקוחות, כדי למנוע מצב שיאבדו מעיניו. ולכן הדגיש הכתוב את ראיית אברהם, גם בעת ריצתו אחריהם, ואמר "וירא וירץ", שלא הסיר את מבטו כל עת הריצה, כדי לא לאבד את המצוה שהודמנה לפתחו. (שם)

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם (יח, ד)

את רוב הפעולות שנדרשו לצורך הכנסת האורחים עשה אברהם בעצמו: היה הוא שהניח לפנייהם פת לחם, רץ אל הבקר וכו'. היה דבר אחד שלא עשה בעצמו, רק ע"י שליח: "יקח נא מעט מים", ופירש"י: "על ידי שליח". ועלינו להבין פשרו של דבר.

ונראה, מפני שכל אמירתו לרחוץ רגליהם היה לפי שחשדם לערביים שמשתחווים לאבק רגליהם (כמש"כ רש"י) והרי שחשדם לעובדי ע"ז, ומותר לו לחשוך אותם בזה, כמו שאמרו כבדהו וחשדהו (ד"א רבה פ"ה), אך בזה יש חילוק, דאת ה"כבדהו" עשה בעצמו, לפי שמצוה בו יותר

מבשלוחו, אך את ה"חשדהו" [דהיינו לתת להם מים לרחוץ רגליהם מע"ז] שאינה מצוה, מספיק לחשוך ע"י שליח...! (הגדת ר' שלום)

והאלקים נסה את אברהם (כב, א)

על הפסוק: "נתתה ליראיך נס להתנוסס" (תהלים ס"ו, א) אמרו חז"ל (בראשית רבה נ"ה) שרש המלה נסיון הוא מלשון נס, היינו דגל. הקב"ה נותן לאדם נסיון כדי לרוממו ולנשאו, כמו דגל המתנוסס על תורן הספינה.

הנסיון מיטיב עם האדם, הן מבחינה רוחנית והן מבחינה גשמית. כשאדם נתון בצרות ובקשיים, הוא מרגיש את אפסותו ואת תלותו בקב"ה, ומתחזק באמונה. כמו כן, הקשיים מחשלים את האדם, מחזקים אותו ומעוררים את כוחותיו הרדומים לצאת מהכח אל הפעל. לפעמים מטרת הנסיונות היא שהקב"ה רוצה לתת לאדם מתנה גדולה, אך כיון שהוא שופט צדק, הוא מעמידו בנסיון, כדי שיוכל לקבלה בצדק, ולאחר שעמד האדם בנסיון והתעלה מבחינה רוחנית, נותן לו הקב"ה שכר עצום.

כאשר הלך הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל לנחם את משפחתו של הגאון רבי יודיל שפירא זצ"ל, פגש שם את מרן רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל. רבי אהרן לייב אמר לו, כי לרבי יודיל היו שנתים של יסורים נוראים רח"ל, והוא בטוח שאחרי היסורים הללו יגיע ישר לגן עדן. השיב הגאון רבי חיים: "דין שמים אינו פשוט כלל, אתם בטוחים שהגיע לשם נקי, אך אני אינני כל כך בטוח בזה". לפנות בוקר חלם רבי חיים והנה הוא רואה את רבי יודיל שפירא זצ"ל, ושומע אותו אומר: "ברוך ה', זכיתי להגיע לשמים נקי ומסודר, אבל זה רק בזכות היסורים הנוראים שעברתי בשנתים האחרונות".

רבי יודיל היה אדם גדול, מתמיד עצום, היה לומד שמונה עשרה שעות ביממה – ואף על פי כן, ללא היסורים שעבר לא היה 'מסודר' בעולם העליון! אמר רבי חיים: "אם מעלת היסורים כה גדולה – גם אני רוצה יסורים..." באותו בוקר, כשקם משנתו החליק רבי חיים על הרצפה ושבר את צלעותיו, רבי חיים היה אדם מחושב, הוא היה שם לב לכל פסיעה. הריצפה היתה ישרה, ללא מכשולים. אבל הוא נפל! הוא טען שהרגיש שכביכול יד דוחפת אותו מאחוריו.

שברים בצלעות כרוכים ביסורי תופת, במיוחד לאדם מבוגר. והנורא מכל הוא שאין אפשרות לגבס את המקום ולקבע את השבר. כל תנועה קלה גורמת לכאבים חדים. נורא ואיום!

ומה הגיב הגאון רבי חיים זצ"ל? "רבנו של עולם" – כך אמר – "אני יודע שאתה אוהב אותי פי מיליון ממה שאני אוהב את עצמי. אני יודע שהיסורים שלי כואבים לך פי מיליון ממה שהם כואבים לי. למה אתה מסכים לסבול כל כך בגללי? רק כדי שאוכל לעלות למעלה קצת יותר נקי! אם כן, כמה אני צריך להודות לך על כך?!"

שש שנים בדיוק, מיום ליום מאותו חלום, נוקק לכסא גלגלים, סבל יסורי תופת, גבו שבור, ראשו כפוף, וכך קיבל אנשים והמשיך ללמוד תורה, שש שנים תמימות! הוא נפטר בערב שביעי של פסח, נקי ומזוכך ביסורים. כשמגיעים על האדם יסורים – הוא נבהל, אך לאמתו של דבר זה איתות משמים שה' רוצה לתת לו מתנות, ולצורך זה הוא שולח לו נסיון – מבחן. אם יעמוד בו בהצלחה, תהינה לו ישועות גדולות שאפילו לא חלם עליהן. (רבי אריה שכאר – אריה שאג)

מדרגה רוחנית – רק על ידי עמל!

ויאמר ה' אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך (יח, ג)

הנה בגמרא במסכת שבת (קכ"ז, ע"א) למדו חז"ל הקדושים מפסוק זה, כי גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה, שהרי מצינו שאברהם אבינו ביקש מהקדוש ברוך הוא להמתין בכיכול – עד שיכניס את אורחיו וידאג לצרכיהם. ולכאורה יש להבין: כיצד יתכן לומר שהכנסת אורחים, ככל שנכבד בחשיבותה של מצוה זו, גדולה יותר מהקבלת פני השכינה?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: באחד הימים, הגיעו שני בעלי בתים אל חדרו של הגאון רבי משולם איגרא, אשר כיהן כרב ואב"ד בעיר טיסמניץ, וביקשו כי יכריע בדין תורה שהתגלע ביניהם. לאחר שהאזין הגאון לטענותיהם, הבין כי מדובר בשאלה חמורה הדורשת יישוב הדעת, ולפיכך ביקש כי יעזבו את החדר כעת – וישבו למחרת היום בכדי לשמוע את הכרעתו.

אלא שאותם בעלי בתים החליטו, כי אין ביכולתם להתעכב בעיר עד ליום המחרת, ולפיכך נמנו וגמרו בדעתם לשוב אל ביתם עוד באותו היום, ואת שאלתם – להציג בפני רב עירם. ואכן, כך הם עשו: מיד עם שובם אל עירם ניגשו אל הרב דמתא, הציגו בפניו את השאלה המורכבת, ואילו הלה – ביקש כי ישבו אליו בעוד מספר רגעים. לא ידעו אותם בעלי בתים, כי לאותו הרב לא היה שמץ של מושג כיצד לגשת לפתרונה של שאלה כה סבוכה... בחששו פן יטעה, ואולי אפילו יוצג כמי שאינו יודע דבר – ביקש הרב שהות בת מספר רגעים, אותם ניצל בכדי להכנס אל החדר הסמוך, ולשפוך שיח בדמעות בפני מי שכל החכמה שלו – בבקשה שיאיר את עיניו לפסוק בשאלה מורכבת זו כדת וכדין...

ואכן, תפילתו של הרב התקבלה: מן השמים נתנו בדעתו לפתוח ספר פלוני, בו מצא את אותה השאלה העומדת על הפרק – במדויק, ולצידה תשובתה בהירות רבה... כאשר הגיעו בעלי הדין בשנית, מספר רגעים לאחר מכן, כבר היה ביכולתו של הרב להציג את התשובה הערוכה ולפסוק את דינם כדת וכהלכה, לשביעות רצונם הרבה...

והנה, תקופת מה לאחר אותו מעשה – הזדמנו אותם בעלי בתים שנית אל העיר טיסמניץ, וביקשו להשוות את תשובתו של רב עירם – לתשובה שהיה בכונתו של רבי משולם לפסוק בשאלתם... לפיכך, הם נכנסו אליו בשנית, ביקשו את מחילתו על שלא שבו בשעתו למחרת היום, וביקשו בכל זאת לשמוע את התשובה... ואכן, תשובתו של רבי משולם – היתה זהה לחלוטין לתשובתו של הרב בן עירם...

כעת, סיפרו האנשים לרבי משולם דברים כהווייתם. הם סיפרו כי לא היה ביכולתם להתעכב בשעתו, וכי משום כך החליטו להפנות את השאלה אל רב העיר בה הם מתגוררים, כאשר בתוך מספר רגעים עלה בידו להשיב תשובה ערוכה ומפורטת – בדיוק כפי שהשיב רבי משולם זה עתה...

כאשר שמע רבי משולם את הסיפור, ניצתה בו סקרנותו. הוא אמר בליבו, כי אם ישנו רב שביכולתו להכריע בשאלה כה מורכבת בתוך רגעים ספורים – הרי שבדאי מדובר בגאון בעל שיעור קומה, ולפיכך, ביקש להכירו...

ואמנם, תקופת מה לאחר מכן, ביום בהיר אחד, התייצב רבי משולם בפתח ביתו של אותו הרב, אשר נחרד למראהו. "על שום מה ולמה הטריח גאון ישראל את עצמו אל ביתי?" תהה הרב ביראת כבוד, ואילו רבי משולם השיב ישר ולענין: "רציתי להכיר את הרב שהיה ביכולתו לפסוק בתוך רגעים בשאלה כה מורכבת, שאני עצמי זקוק הייתי ליום שלם בכדי להכריע בה כראוי!" הסביר.

אולם הרב, היה אמיתי דיו בכדי לספר את האמת לאמיתה... הוא הבהיר כי לאמיתו של דבר, לא היה לו שמץ של מושג כיצד יש לפסוק בשאלה הנדונה, ומשום כך בכה בתחנונים לפני היושב במרומים – אשר האיר את עיניו...

באותו הרגע בו שמע רבי משולם את דבריו של הרב, התפוגגה התפעלותו לחלוטין... "לכבוד, גם אני יודע... אבל הדרך הנכונה הינה לעמול בתורה!" הבהיר, ומיד נפרד מהרב ויצא לדרכו בחזרה אל עירו... הרי לנו, כי ערכה של כל מדרגה רוחנית – אינו נבחן על פי עצם המדרגה, אלא על פי העמל שהושקע בכדי לקנותה! ומכאן, תשובה לשאלתנו:

שכן הנה, אברהם אבינו אמנם זכה להקביל את פני השכינה, מדרגה עצומה ונשגבה עד מאד. אולם אברהם הבין, כי ככל שמדובר על מדרגה רמה – ישנה עדיפות לקרבת אלוקים המושגת על ידי עמל ויגע! אברהם ידע אפוא, כי דוקא על ידי הכנסת אורחים – הוא יזכה לקרבת ה' רבה יותר, קרבת ה' אותה ישיג בעמלו – ולא כמתנת חינם, והוא העדיף את המעלה הזו!

ואמנם, על פי רעיון זה ביאר הגר"ח שמואלביץ בספרו 'שיחות מוסר' (מאמר נ"ו), את אשר מצינו בקריעת ים סוף, שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא (מכילתא שירה ג'). ולכאורה, כיצד יתכן שאחרי שזכתה השפחה להשגות מרוממות כל כך – היא נשארה 'שפחה'? אולם התשובה היא, כי אמנם זכתה שפחה על הים להשיג נעלות, אולם מאחר ואת המדרגה הזו היא לא קנתה בעמלה – היא לא הותירה בה חוותם, ועל כן, לאחר מעשה, היא חזרה להיות שפחה בדיוק כפי שהיתה... ("ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

שהחזן ימנע להוציא את הספר תורה, משום ברב עם הדרת מלך

שאלה: נהגו אצלנו בבית הכנסת שמכבדים את החזן בפתיחת הארון להוצאת הספר תורה, כעין תשורה על חזנותו. והעירוני ממה שכתב בספר אור זרוע (ח"א סי' קטו) דמשום ברוב עם הדרת מלך מחלקין אותו לכמה אנשים יעו"ש. וכן משמע בגמרא מנחות (ס"ב.) שהיו מביאין החזה ושוק של הקרבנות מהשחיטה ע"י ג' כהנים משום ברוב עם. כיצד יש לנהוג למעשה? תשובה: דברי האור זרוע ברורים שכתב, שאם החזן עומד לפני ארון הקודש ומצפה שיושיטו לו, על כי האי גוונא שייך לומר ברב עם הדרת מלך, ומצוה מן המובחר לעשות כן. ועוד אומר אני אפילו היתה זאת מצות חזן, אפילו הכי יש להניח לאחר להוציא, כדי להרבות במצוה. וראיה לדבר גלילה, שהרי הגלילה היא של הרב הגדול בעיר, כדאיתא בסוף מסכת מגילה, דאמר רב שפטיה עשרה שקראו ספר תורה גדול שבכולן גולל ס"ת. אפי' הכי נהגו בכל הקהלות לקנות הגלילה, אע"ג דאיכא הרב בבית הכנסת. וכן המשפט שיוכל לקנות ליקח המעילים ולהושיט ביד הגולל, ואין הגולל יכול למחות בידו הואיל שתחילה היה עושה זה שמש, אע"פ שקנה גלילה בלקיחת המעילים. וכיון שכך כתב האור זרוע, אף שדבריו לא הובאו להלכה, מכל מקום דבריו מסתברים, ולכן יש לבקש מהחזן לבקש על חזקתו, ולהסביר לו שיש כזה אור זרוע, ולתת לו משהו אחר תמורתו. (הגר"י זילברשטיין, ווי העמודים)

חידה שבועית

elbe נרות דלקו, באה רוח וכימתה נר אחד כמה נרות יארו למחרת ממוקר?

תשובה לחידה פר"ש: אברהם אבינו (רש"י טו, ה). תשובה לחידה: היסטוריה.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות בקשת להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות רביץ לאירוסי הבן הנכד משפחת קיזילמראק להולדת הבן משפחת אליאב לאירוסי הבת משפחות שוחט להולדת הבן הנכד משפחת בן צבי להולדת הבן בני הדב: משפחות לפידות לנשואי הבן הנכד משפחת הקלמן לנשואי הבת משפחת מרדר לנשואי הבן משפחת מן לבר מצווה משפחת דורפמן לבר מצוה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com